

Diskriminace nebo dodržování pravidel?

V těchto dnech se na webových stránkách Sdružení místních samospráv (SMS) objevila naléhavá zpráva s popisem diskriminačního přístupu k malým obcím v rámci Programu rozvoje venkova (PRV). Příkladem malé obce Drnovice (432 obyvatel) ve Zlínském kraji je označen za typickou ukázkou nerovného přístupu k evropským penězům - paradoxně vůči těm nejmenším, kteří je nejvíce potřebují.

Chtěli bychom na těchto stránkách publikovat stanovisko dotčené obce i názor resortního ministerstva zemědělství, které garantuje implementaci Programu rozvoje venkova, který je z převážné části dotován z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

A. Stanovisko obce

Následuje výňatek z dopisu vedení obce Drnovice, který byl adresován SMS ČR a je v plném znění na jeho webových stránkách. Redakce v textu provedla nepatrné krácení, doplnění mezititulky a zvýraznění některých pasáží, ovšem beze změny podstaty věci a názoru vedení obce.

Podrobný popis problému

Obec Drnovice v roce 2007 podala žádost o dotaci ve 2. kole výzvy v rámci PRV ČR. Tento projekt („Muzeum stavitelství a řemesel jižního Valašska“) byl následně vybrán k spolufinancování, a tak jsme v roce 2008 začali s realizací. V lednu roku 2009 jsme celou akci úspěšně dokončili a v měsíci březnu jsme podali žádost o proplacení přiznané dotace. O měsíc později proběhla fyzická kontrola, která ne zjistila žádné pochybení a následně začala probíhat analytická kontrola, která důkladně rozebrala celý projekt a mimo jiné podala dotaz na vyjádření na hlavní kontrolní poradní orgán Ministerstva zemědělství k posouzení, zda byl projekt realizován v souladu s pravidly PRV. Tento dotaz byl v měsíci srpnu rozhodnut v náš prospěch a následně byl vyhotoven další protokol o kontrole, ve kterém je stanoveno, že **nebylo zjištěno žádné pochybení**.

V dalších měsících po našich žádostech o proplacení nám bylo oznámeno pozastavení plateb projektů z důvodu dořešení situace ohledně DPH, která se začala řešit v měsíci říjnu. Po osmi měsících nejistoty a existenčních problémů, způsobených hlavně překlenovacím úvěrem ve výši 4,5 mil. Kč, jsme pojalí „bohužel“ marnou naději, že náš projekt, který jsme úspěšně a přesně podle smlouvy o poskytnutí dotace zrealizovali, zafinancovali a po celý rok v naší režii také provozovali, dovedeme také k úspěšnému proplacení.

Tato naděje, tak jako všechny předchozí, byla nahrazena zprávou z analytického oddělení, které **po osmi měsících od podání žádosti o proplacení oznámilo neproplacení** částky ve výši 600 tis. Kč z následujících důvodů.

Důvody neproplacení

Není možné proplacení částky ve výši 120 tisíc korun za **oplocení objektu**, protože oplocení v programu PRV není zahrnuto v pravidlech. V naší projektové dokumentaci v popisu projektu a žádosti o dotaci je oplocení všude uvedeno a bylo zahrnuto v položkovém rozpočtu, který byl řádně schválen!. Naší chybou bylo to, že jsme si nejjistili, že oplocení nemůže být uznatelným nákladem. **K čemu jsou tedy všechny žádosti o finanční podporu podrobovány důkladné kontrole a hodnocení?**

Další neuznatelnou položkou bylo **vnitřní vybavení objektu** muzea, které je ve smlouvě uvedeno s kódem 003 pod názvem *Výdaje na zařízení a vybavení nutné pro provoz*. K této položce jsme předložili dva soupisy vnitřního vybavení, které slouží k provozu objektu muzea a jejíž celková částka se rovnala přiznané dotaci. Na těchto soupisech bylo sepsáno pořízené vybavení do interiéru muzea, které **prokazatelně slouží k chodu objektu**. Z tohoto seznamu vybavení nám bylo vyškrtáno vybavení v celkové výši 200 tis. Kč, které podle analytického oddělení není možné proplatit z programu PRV a bylo naší chybou, že jsme si tuto skuteč-

Muzeum stavitelství a řemesel jižního Valašska v Drnovicích

nost v průběhu realizace **nezjistili sami**. Jako třešničku na dortu musíme k těmto 300 tisícům přičíst 90% sankci, která vyplývá z uzavřené smlouvy.

Neúnosné dopady a pachuč hořkosti

Při celkovém součtu dosavadních zvýšených nákladů projektu, kterým jsme chtěli přispět k naplnění názvu opatření projektu PRV s názvem *Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova*, přicházíme vzhledem k výši našeho obecního rozpočtu ke **katastrofálnímu výsledku**.

Naše obec disponuje ročním rozpočtem ve výši cca 4,5 mil. Kč a na investiční akce je vyčleněna částka cca 500 tis. Kč.

Náklady na realizovaný projekt jsou následující:

dohodnutá spoluúčast na projektu	500 000 Kč
neuznatelné náklady na úrocích	200 000 Kč
neuznatelné náklady v projektu	298 014 Kč
sankce	259 664 Kč
cca 20 jednání na pracovišti SZIF v Olomouci	40 000 Kč

Celkem 1 297 678 Kč

Podáním žádosti do programu PRV jsme se chtěli připojit mezi obce, které využijí možnosti čerpání z evropských fondů a samozřejmě přispět jak k zachování kulturního dědictví, tak i ke zlepšení a rozšíření služeb pro občany a zejména pro turisty. Z celého přístupu řídicích orgánů PRV (Státní zemědělský intervenční fond) jsme však natolik zdrceni, že každá uskutečněná akce v našem těžce vydobytém muzeu má pro nás pachuč hořkosti z otřesných zážitků, které nás od roku 2008 provázely.

Celkový projekt probíhal dle plánovaného harmonogramu a byl kompletně dotažen do konce. Problémy nastaly až v závěrečné fázi proplacení, která se protáhla na neuvěřitelných deset měsíců. Náklady, které jsme nakonec po všech peripetiích nuceni uhradit, se vyšplhaly na astronomických 1 330 000 Kč. Tyto „nad rámec“ vynaložené prostředky pro nás zůstanou **nemilou vzpomínkou naší snahy o získání evropských**

Interiéry Muzea stavitelství a řemesel jižního Valašska

peněz, které jsou podle probíhajících mediálních kampaní velmi snadno získatelné.

Nezasvěceným občanům se obtížně vysvětluje, že do řady dotačních programů nemůže naše obec díky nejrůznějším omezujícím kritériím vůbec zažádat. Stejně obtížně vysvětlitelnou skutečností je fakt, že **peníze, o které naše obec přišla, nebyly takto vynaloženy naší chybou, ale chybou nastaveného (ne)systému administrace** ze strany ministerstva zemědělství (SZIF).

Proto Vás prosím, abyste se alespoň nějakou formou pokusili zvrátit chod této neuvěřitelné mašinerie, která se ukrývá pod zkratkami PRV, příp. SZIF. Pod hlavičkou evropských dotací jsou otevřeně diskriminovány malé obce, možná i jiní zažili podobnou hrůzu.

Tomáš Zicha, starosta obce Drnovice

B. Stanovisko Ministerstva zemědělství

Obrátili jsme se na Ministerstvo zemědělství a prostřednictvím tiskového mluvčího jsme získali následující stanovisko, zpracované odborem venkovských podpor PRV (*redakční mezititulky a zvýraznění textu*).

Podmínky poskytování podpor

Dotace v rámci Programu rozvoje venkova ČR je v opatření III. 2. 2 určena zejména malým obcím do 500 obyvatel. Podmínky poskytování podpor se řídí evropskou legislativou a na národní úrovni jsou konkretizovány ve formě Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR. Tato Pravidla jsou vypracovávána ve spolupráci s partnery z Monitorovacího výboru PRV, kde jsou zastoupeny i nevládní organizace sdružující potenciální příjemce dotací.

V rámci **Opatření III. 2. 2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova** Programu rozvoje venkova ČR je možné podpořit výdaje na obnovu a zhodnocování nebo využití kulturního dědictví venkova, jako například kulturních památek, kulturních prvků vesnic včetně budování nových stálých výstavních expozic a muzeí s vazbou na místní historii.

Je nám velmi líto případu obce Drnovice, ale Ministerstvo zemědělství i Státní zemědělský intervenční fond garantují Evropské komisi, že v rámci Programu rozvoje venkova ČR jsou **vypláceny pouze způsobilé výdaje**.

Projektový záměr obce Drnovice „*Muzeum stavitelství a řemesel jižního Valašska*“ byl vybrán a schválen dle platných Pravidel pro žadatele. Na základě výše uvedené skutečnosti obec začala realizovat projekt a po dokončení podala žádost o proplacení. Před proplacením žádosti proběhne úplná kontrola celého projektu, položkového rozpočtu a příslušné dokumentace.

U předloženého projektového záměru obce Drnovice bylo **při posuzování způsobilosti výdajů zjištěno několik sporných bodů**, týkajících se některých výdajů a taktéž zařazení některých výdajů do nesprávných kódů.

Důvody krácení výdajů

Uvádíme detailnější rozbor jednotlivých důvodů krácení výdajů projektu. V Pravidlech pro žadatele v kódu 003 jsou způsobilými výdaji **zařízení a vybavení nutné pro provoz** (výstavní vitríny, panely a montáže, informační tabule, osvětlení, audiovizuální technika, počítačová technika

– hardware, software, zabezpečovací zařízení). Žadatel si však uplatňoval proplatit: všechny druhy stolů, domovní telefon, protipožární brzdící dveře, pracovní skříň, zrcadla, dřez, kuchyňskou linku, sedací soupravu a **mnoho jiných položek, které nejsou způsobilými položkami**, jež by byly nutné pro provoz stálých výstavních expozic muzeí a v rámci tohoto projektu je tudíž nepovažujeme za nezbytné. Z toho důvodu nebylo možné souhlasit s jejich proplacením. Položkový výčet výdajů na **projekt neodpovídá výdajům, které jsou jasně uvedeny v Pravidlech pro žadatele** ve výše uvedeném kódu 003.

Dalšími nezpůsobilými výdaji byly taktéž **výdaje na oplocení**, vrata a branku, neboť je nelze zařadit do kódu 004. V Pravidlech pro žadatele je znění kódu 004 následující: „*stavební výdaje na zpevnění ploch a pokládku zpevněných povrchů a dlažeb, zejména pro vodu propustných (nezbytné přístupové komunikace, chodníky, odstavné plochy, apod.)*“. Tyto **výdaje nejsou způsobilé**, jelikož nejsou stavebními výdaji na zpevnění ploch, tudíž nespádají pod kód způsobilého výdaje č. 004 a nelze je považovat za způsobilé.

Korekce a sankce

Vzhledem ke skutečnosti, že nelze výše uváděné výdaje považovat za způsobilé byla **provedena korekce platby**. V případě, že korekce dosáhne určitého procenta částky projektu (uděluje se na základě jasně daného sankčního systému, a to v případě porušení/nedodržení podmínek uvedených Pravidlech), je **provedena ještě sankce**. Její udělení je zakotveno v Nařízení komise č. 1975/2006, a tudíž **není možné její prominutí**. Kontrola ze strany Státního zemědělského intervenčního fondu může být prováděna po celou dobu trvání závazku stanoveného v Dohodě, tak jak je uvedeno v platných Pravidlech pro žadatele.

Je třeba zdůraznit, že **žadatel se musí při realizaci projektu řídit Pravidly pro žadatele**, kde jsou přesně uvedeny způsobilé výdaje, sankce a korekce. Tato Pravidla jsou také součástí Dohody o poskytnutí dotace. Státní zemědělský intervenční fond a stejně tak Ministerstvo zemědělství musí postupovat v souladu s platnými Pravidly, která jsou stanovena transparentně a **je v zájmu věci, aby platila pro všechny zúčastněné stejně**.

Ing. Zuzana Dvořáková, ředitelka odboru

•••

Uvedený příběh je jistě důvodem k zamyšlení. Sdružení místních samospráv vyzývá všechny, kteří mají podobné negativní zkušenosti, aby je popsali. Mělo by to sloužit jako zásadní zdroj informací v úsilí o sjednání nápravy. S tím je nutno souhlasit.

Je třeba do budoucna usilovat o změnu nastavení podmínek a pravidel, která by se neměla tvořit bez účasti uživatelů poskytnutých prostředků. Na druhé straně je nutné respektovat jednou přijatá pravidla a uvědomit si, že ten, kdo je vytváří, sleduje schválené cíle a odpovídá za to, aby určené zdroje byly použity v souladu s deklarovanými záměry. Na jedné straně je třeba být velmi obezřetný při sledování vlastních závazků a dokázat přiznat vlastní pochybení, na druhé straně je nutné respektovat princip, že dotace má podpořit sledovaný záměr a nikoliv způsobit žadateli neměrnou škodu.

Zbavme se emocí a hledáme racionální řešení.